

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quæcumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Ejusdem Theodori ex secundo codice, libro tertio, ante quatuor folia finis
libri. Excerptum Secundum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

Theodori Mopsuesteni Episcopi, de secundo codice, libro quarto, folio decimo, contra sanctum Augustinum, defendentem originale peccatum, & Adam per transgressionem mortalem factum, catholice differentem.

EXCERPTUM PRIMUM.

I. TANTIS extantibus, quæ demonstrent, Adam sic ex terra formatum, ut mortalis prorsus existeret, erga cibum proprium voluit occupare sermonem, nec exinde valens advertere veritatem, pro dogmate vero, seductorio ex mendacio, advocacionem jungens, Deus non ait: Mortales critis; sed *morite moriemini.*

Gen. 2. v. 17.

II. Prorsus existentibus natura mortalibus, inferre mortis experientiam comminatus, quam etiam juxta morem propriæ benignitatis, ad effectum perducere distulit. Sicut enim cum dicit: *Qui effuderis hominis sanguinem, sanguis ejus pro eo fundetur;* non hoc dicit, quia qui occiderit hominem, erit mortalis; sed quia dignus est hujusmodi morte damnari. Sic & impræsentiarum dixit: *Morte moriemini;* non quod tunc mortales fierent; sed quod digni essent, qui mortis sententiam per transgressionem referrent.

Gen. 9. v. 6.

III. Sed & divinam sententiam, quam post peccatum Deus Adæ inferre videtur, adverte; sic enim dicit: *Quia audisti vocem uxoris tuæ, & comediisti de ligno, de quo præceperam tibi de hoc solo non comedere, ex eo manducasti, maledicta terra in operibus tuis, in tristitia comedes eam omnibus diebus vite tuæ, spinas & tribulos proferet tibi, & comedes fœnam agrî, & in sudore vultus tui comedes panem tuum, donec revertaris in terram.* Hoc autem per hæc comminatus est, quod ærumnosam vitam habiturus esset, cum labore deinceps fructus de terra sumpturus, quibus aleretur, & subsisteret, nequaquam habens, ut pridem, tantam propositam largitatem, quanta ex paradisi copia fruebatur. Non enim operari terram pro supplicio dedit Deus, quasi ex immortalî naturâ in mortalitatem homines transfe-

Gen. 3. v. 17.

rens, quandoquidem & paradîsum ei, *ut Gen. 2. v. 15. operaretur & custodiret,* indixit. Pro tanta vero pristina largitate & voluptate paradisi, ærumnosam ejus fore sustentationem de terræ fructibus comminatur. Nam prorsus & mortalis factus, & tunc paradisi fructibus indigebat, sicut nunc terræ fructus inquit; & pro supplicio, pristinis fraudatus deliciis, hac ærumnosissima laboriosissimaque conversatione mulctatur.

Unde ad postremum consequenter adiecit: *Quia terra es, & reverters in terram.* Hinc etiam mortalitatem naturæ significans, non enim immortalî, & nunc primum incipienti sententiam mortis excipere, sicut sapientissimi defensores peccati originalis, imo potius patres peccati mirabiles, asseverant, vocabulum huic terræ composuit; sed ut ab exordio naturaliter effecto mortali, appellationem hanc congruere indicavit divina scriptura, hoc de hominibus vocabulum, ad ostensionem corruptibilis & resolubilis eorum naturæ, sapius assumens. Nam *recordatus est, inquit, quia pulvis sumus. Homo, sicut fœnum dies ejus, & sicut flos agrî ita florebit, quia spiritus pertransiit in eo, & non erit amplius locus ejus.* Vult autem dicere, quod corruptibiles, & resolubiles omnes sumus, in modum fœni parumper florentis pereuntisque post paululum: nam ad breve quidem tempus vitam ducimus, ad non existendum vero deinceps omnino pervenimus. Sic & Abraham: *Ego sum, inquit, terra ac cinis;* pro eo ac si diceret: Non sum dignus cum tanto Deo conloqui, homo factus e terra, & omnimodis hoc futurus. Magis ergo dicere debuit, quia terra eris, & in terram reverters, siquidem nunc primum fieret natura mortalîs.

IV.

Gen. 3. v. 17.

Ps. 102. v. 15.

Gen. 18. v. 27.

Ejusdem Theodori ex secundo codice, libro tertio, ante quatuor folia finis libri.

EXCERPTUM SECUNDUM.

I. SED nihil illorum perspicere potuit mirabilis peccati originalis assertor, quippe qui in divinis scripturis nequaquam fuerit exercitatus, nec *ab infantia,* juxta beati Pauli vocem, *sacras didicerit litteras;*

1. Tim. 3. v. 15.

sed sive de Scripturæ sensibus, sive de dogmate sæpe declamans, multa frequenter inepta propriè communiterve de ipsis Scripturis dogmatibusque plurimis impudenter exprompsit. Nam potentia

Kk

ad neget verba Ev...
om est, accipi posse
n in carnem conver...
s demonstrat, sed
peta potius ut reor...
collectione: obvi...
d hominem adste...
ritu sancto in vo...
quam Verbo adha...
sione cum Verbo

onstat indubitan...
in ipso conceptu...
tas existisse, que...
enim evidentem...
ri, quam adducit
Occulte eadem in...
cum formatu...
tur, &c. vel ita...
culacionem depic...
co maxime certu...
que dicitur, sicut
ve crucifigi, sicut
re. Non potest dicitur
Hoc enim in via...
e addere non mi...
nibus præbetur
inhabitate quidem
arris blasphemiam
8. confestim, a
ari gratiam Chri...
ne mundum, non in
n vel exemplum
is, quod sciam
Cum enim de
iorum sententia
n purum hære...
s quintam syno...
vinceretur. Mi...
ros magni no...
ellarmionum, &
torem faciunt.
nodi judicium,
se profertente
iose Theodori
erunt: Omnia
a tunc tempo...
bitare jam non

vltus est, ad
abscribendum
eteli redirent
mera Nicæ...
fei expositio.
administrat...
i & presbyte...
bum Phila...
adecimanos,
m quos pos...
sus Ecclesiæ
æconomus,
am detulit
adione sex...
r.

TORIS.
1 præfatus
æ de Græ-

Theodori

motus nullum contra sinebat effari; sed tantummodo taciti, qui divinarum scripturarum habebant notitiam, * detrahebant. Novissime vero in hanc dogmatis excidit novitatem, qua diceret, quod in ira atque furore Deus Adam mortalem esse præceperit; & propter ejus vnum delictum, cunctos, etiam necdum natos, homines morte multaverit. Sic autem disputans, non veretur, nec confunditur, ea sentire de Deo, quæ nec de hominibus sanum sapientibus, & aliquam justitiæ curam gerentibus, vnum quis æstimare tentavit. Sed nec illius divinæ vocis recordatus est, quod non diceretur ulterius

Ex reb. 18. v. 1.

ista parabola in Israel: Patres manducaverunt uvam acerbam, & filiorum dentes obstupuerunt; quia hæc dicit Adonai Dominus: Dentes eorum, qui manducaverint uvam acerbam, obstupescunt; ostendens per hæc, quod alterum pro altero, juxta quorundam errorem, Deus omnino non puniat, sed unusquisque pro delictis suis redditurus est rationem.

II. His consona beatus quoque Paulus annectit: Deus, inquit, qui reddet unicuique secundum opera sua. Et: Unusquisque nostrum onus suum portabit. Et: Tu quid iudicis fratrem tuum, aut tu quare spernis fratrem tuum? Omnes enim adstabitimus ante tribunal Christi.

III. Sed vit mirabilis propter vnius peccatum tanto furore commotum arbitratus est Deum, vt & illum atrocissimæ pænæ subderet, & ad vniuersos omnes posteros ejus parem sententiam promulgaret; & inter quos quanti iusti fuerint, non facile numerare quis poterit: ex quibus eum maxime videretur incongruum, quod valde videretur incongruum, Noc, Abraham, David, Moysen & reliquos innumerabiles justos, obnoxios pænæ redditos ob * ejus delictum, & vnum, atque ex gustu arboris * adprobatum, & quod sic ultra modum justitiæ, iram suam Deus extenderit, ita vt tot iustorum virtutes cunctas abjiceret, eosque propter vnius peccatum Adæ, tanto supplicio manciparet.

* vnius
* peccatum

IV. Nam etsi nihil aliud, saltem de Abel mente perpendens convenienter æstimare debuerat, qui primus iustus existens, primus mortuus est, & siquidem mortem Deus statuerat ad pœnam hominum, quomodo non impietatis erat extremæ, vivere quidem eum, qui fuit causa peccati; vivere etiam cum illo & Evam malitiæ reppertricem? Prætermitto autem diabolium in immortalitate hætenus perdurantem, primum vero iustum, repertoremque virtutis; primumque divini cultus curam gerentem, ante omnes pœna peccantium fuisse percussum.

Oportebat autem sapientissimum virum & de Enoch, qui non est mortuus, diligenter expendere; non enim tanta virtute, vel pietate præditus fuit, vt melior omnibus existeret, Moysen dico, & Prophetis, Apostolisque, vel reliquis omnibus, de quibus ait beatissimus Paulus: *Quibus dignus non erat mundus; ita vt, illis mortuis, ipse solus sine mortis experientia perduraret. Sed jam ab initio hoc Deus habuit apud se definitum, vt primum quidem mortales fierent, postmodum vero immortalitate gauderent; sic ad vtilitatem nostram fieri ipse disponens.*

v.

Hebr. 11. v. 37.

ET POST PAULULUM.

MANIFESTIUS, inquit, hæc eadem Deus ostendit, cum transfert Enoch, & immortalem facit. Nam si per peccatum causa supplicii Deus intulit mortem, nec olim definitum hoc habuit apud se, infabuliter pro nobis juxta propriam sapientiam cuncta dispensans, nequaquam Enoch quidem immortalis existeret; Dominus autem Christus ad mortis experientiam perveniret.

ET POST PAULULUM.

ID CIRCO, inquit, Dominus auctor omnium bonorum hominibus factus est, vt sicut Adam primi & mortalis status extitit inchoator; ita & ipse secundi & immortalis status existens initiator, primitus Adæ prioris naturalia custodiret, dum nascitur ex muliere, dum pannis involvitur, & paulatim ætatis incrementa fortitur: *JESUS enim, inquit, proficiebat ætate, & sapientia, & gratia, coram Deo & hominibus; dum circumcisionem suscipit, dum juxta legalem consuetudinem Deo allitit in templo, parentibusque subicitur, & conversationi legitimæ mancipatur; sic etiam ad expletionem reliquorum, & mortem, utpote naturæ tributum, postremo suscipit, vt secundum legem humanæ naturæ moriens, & a mortuis divina virtute resurgens, initium cunctis hominibus, qui mortem secundum propriam naturam suscipiunt, fieret, vt a mortuis surgant, & ad immortalem substantiam commutentur.*

VII.

Sicut enim conformes Adæ secundum statum præsentem sumus effecti, sic Christo Domino conformes efficiemur in posterum. *Transfigurabit enim corpus hæc militatis nostræ, conformes fieri corporis gloriæ ejus. Et: Qualis terrenus, tales & terreni; 1. Cor. 15. v. 48. & qualis celestis, tales & celestes. Et: Sicut portavimus imaginem terreni, portemus etiam imaginem celestis; ostendens quod primi*

VIII.

Philipp. 3. v. 21.

1. Cor. 15. v. 48.

status Adæ participes facti; necessario etiam secundi Adæ Christi Domini secundum carnem, futuri status participium consequimur; utpote qui ex hac eadem natura constet exortus, & cuncta, quæ fuerant naturæ, suscepit: & ideo sustinuerit mortem, ut mortem naturæ suscipiens, & a mortuis resurgens, naturam liberam a morte perficeret.

IX. Et mortem quidem propterea suscepit,

peccatum vero nequaquam; sed ab hoc immunis permanit omnino: quod enim erat naturæ, id est, mortem, indubitanter assumpsit; peccatum vero, quod non erat naturæ, sed voluntatis, nullo pacto suscepit. Quod si fuisset in natura peccatum, juxta sapientissimi hujus eloquium, peccatum, in natura profus existens, necessario suscepisset.

Ejusdem Theodori de codice secundo ex libro tertio, folio decimo octavo.

EXCERPTUM TERTIUM.

I. * B. vere sciebat

SI, inquit, peccatum Deus* nesciebat Adam, sit horum sapientissimorum & ista responsio, quod hoc insanissimum est, vel in cogitatione percipere; manifestum est, quod & peccatum eum noverat, & propter hoc procul dubio moriturum. Quomodo ergo non est extremæ dementia credere, quod primitus eum immortalem in sex horas fecerit; (nam tantæ fuerunt a conditione ejus usque ad com-

missionem, quandoquidem sexto die factus e terra, & comedens contra divinum mandatum de paradiso pulsus est) mortalem vero post peccatum monstraverit.

Certum est enim, quod si eum immortalem voluisset, nec intercedens peccatum Dei sententiam commutasset, quia nec diabolus fecit ex immortalis mortalem, & quidem cunctorum malorum existentem principium.

II.

Ejusdem Theodori de secundo codice ex libro tertio, folio vigesimo quinto.

EXCERPTUM QUARTUM.

I.

NON enim, inquit, his, qui ab Adam, usque ad adventum Christi Domini in tantis fuerunt impietatibus & iniquitatibus, quantas beatus Paulus propriis verbis expressit, ut in superioribus ex ejus declaratum vocibus, tanquam magnum quiddam resurrectionis collaturus est præmium, si eos supplicii quibusdam sine fine & sine correctione tradiderit. Nam ubi jam loco muneris resurrectio putabitur, si pœna sine correctione resurgentibus inferatur?

ET POST PAULULUM.

QUI S, inquit, ita demens, ut tantum bonum credat materiam fieri resurgentibus infiniti supplicii? Quibus vtilius erat omnino non surgere, quam tantorum & talium malorum, post resurrectionem, sub infinitis pœnis experientiam sustinere.

II.

Ejusdem Theodori ex alio quopiam libro adversus Dominum JESUM CHRISTUM, & ejus incarnationem.

I.

NEC enim, inquit, si duas dicimus in Christo naturas, necessario fiet, ut duos filios, aut duos dominos asseramus: quia hoc arbitrari extremæ probatur dementia. Omnia enim quæcumque secundum aliquid duo sunt, & secundum aliquid, vnum, non interimunt per unitatem utriusque divisionem: *Ego enim &*

Pater vnum sumus. Sed non quia vnum, neganda est utriusque proprietas. Et alibi de viro & vxore pronuntians ait: *tam non sunt duo, sed vna caro.* Sed non quia vna caro vir & vxor, jam non sunt duo: manent enim duo, juxta quod duo sunt; & vnum, juxta quod vnum. Secundum hunc modum, & hic duo sunt natura, sed vnum

Matth. 19. v. 6.

Kk ij

Joan. 10. v. 30.